

K 7/M 45

120000869034

Министерство
на културата

**50.
МЕЖДУНАРОДЕН
ФЕСТИВАЛ
13 - 28.03.2010
РУСЕ
БЪЛГАРИЯ**

Член на
Европейската
асоциация
на фестивалите

Member of
the European
Festivals
Association

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

MARCH MUSIC DAYS

**50.
INTERNATIONAL
FESTIVAL
13 - 28.03.2010
RUSE
BULGARIA**

Ruse Municipality
Ministry of Culture

ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

50. МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

Член на Европейската асоциация на фестивалите

Русе, 13 – 28 март 2010

Ансамбъл МУЗИКА НОВА

Диригент
ДРАГОМИР ЙОСИФОВ

Солист
ФРАНК ГУТШМИТ пиано

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000869034

27.03 събота, 11 ч.
зала Доходно здание

448020

ПРОГРАМА

.I.

ПАУЛ-ХАЙНЦ ДИТРИХ

(1930)

Concert avec plusieurs instruments № IV

(Концерт за пиано и оркестър)

1983

Сolist – Франк Гутшмидт

I.

II. *Mit grosser Ruhe*

III. *Canon meccanico – ohne jede Betonung –
sehr gleichmaessig*

IV.

.II.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ

(1924-1988)

Симфония № 2

1950/51

I. *Andante sostenuto. Allegro*

II. *Vivace*

III. *Adagio*

В едно скорошно телевизионно интервю 84-годишният Пиер Булез беше попитан: *И все пак, Maître, кой е основният въпрос или проблем пред съвременните композитори?* Отговорът гласеше: *Проблемът е винаги един и същ – Езикът.*

Езикът говори. От това тръгва и в това просто наглед изречение, почти трюизъм, се завръща Мартин Хаугегер.

Езикът – това е и мотивът, въпросът, целта, които дълго време преследва и Паул-Хайнц Дитрих. Това е субстанцията на неговата рафинирана и въздействаща музика. Езикът – сборът от правила и нарушения, флексии, изключения... лавата на езика, езиковите ерупции, бездните на речта, внятността на изговореното, зграчната тайна, обвила генезиса на езика, неговото *тайно вст*, онова Повече, което тихо се причува зад изговореното... Дитрих възбено изследва връзките на Знак и Език, на Език и Смисъл. Интересуват го историческите трансформации на езика, граматиките на неизразимото. Вълнува го границата между ежедневиия човешки говор, възвишената реч и пораждащо-приютяващата ги тишина.

Хьолдерлин, един от най-предпочитаните от Дитрих поети, казва в свое стихотворение: *Туптят сърцата и речта замира...* Предмет на възбаванията на немския майстор са Далечното и Близкото на езика, вещаещата барокова витиеватост, както и трезвата му, делнична прямота. Ако потърсим някакво приблизително определение на Дитрих като тип композитор, бих го нарекъл композитор-преводач. Подобно на Артюр Рембо, който търси съответствието на звук и цвят, *превежда* звуците в цветове в пристъл на синестетично упоение, така и Дитрих намира музикалните съответствия на любимите си Хьолдерлин, Паул Целан, Бекет, Манделшам, Хайнер Мюлер... скрупулوزно открива нова, основана на поетическия език лексика, морфология и синтаксис на музиката. Тук става дума за превращение на един езиков процес в друг, за нещо, което се различава значително от затрогващия опит на Месиен да конструира *комуникативен език*, служещ да изрази музикално догматите на християнската вяра.

Концертът за пиано *с различни инструменти* (така – *Concerts avec plusieurs instruments* – гласи оригиналното заглавие и на т.нар. *Бранденбургски концерти* от Бах), е номер 4 от поредицата солови и ансамблови творби, които Дитрих композира през значителен период от време. Подзаглавието на концерта е *Ursonate/Прасоната*, а инициалите K. Sch., които маркират посвещението, са на автора на въпросната стихотворна, абсолютно невероятна *Прасоната* – немският поет-гадаист, художник, строител, типограф и... фантазър Курт Швигерс.

Швигерс е предшественик на конкретната поезия и си създава име със своите звукови поеми, с Анна Блуме и особено с голямата, изпълнявана и до днес Прасоната (1922-1932), изградена от първични звуци, при което значението на думите отстъпва пред звуковите свойства на езиковия материал. Намерението на Швигерс е било да построи една соната – съответствие на Бетовенова соната оп. 106, да преведе Бетовен на един прасемантичен език, на един кипящ, неустоял се още, вавилонски език. Но също и език, за който Бетовен твърдеше *От сърцето излязъл, нека сърцата достигне* – език на емоционалния удар и на сонорния смисъл. Тук намираме и ономапопея, и своеобразна граматика, възникваща от чисто звукови съответствия, и афинитети, и опит за сложни, диалектически конструкции, издигнати върху един първичен, варварски материал. Всъщност Швигерс и Дитрих правят противоположни усилия, свързани с различното битие на езика: първият превежда музикалната творба на езика на първичната поезия, а вторият, напротив, превежда превода, връщайки го обогатен обратно в лоното на музиката.

Паул-Хайнц Дитрих е композитор с нечувано изтънчен слух за езика с неговите най-фини звуци, промени, цветове... а също и лапидарни и мощни структури. Ние живеем в езика и ние живеем езика. Творбата на Дитрих говори. Тя изговаря езика, и дано сигналите на този език достигнат сърцата...

А ето и опит за малко документално досие на Втората симфония от Константин Илиев: *Аз започнах да пиша Втора симфония, която бях замислил само за духовата група на симфоничния оркестър, към която бях прибавил ударни инструменти, пиано, арфа и челеста. Искях да използвам пълните възможности на тези инструменти и да постигна една звучност, която ще разпръсне съществуващото у нас убеждение, че този ансамбъл не е достатъчно изразителен без съдействието на струнните. Това е действително така при техниката, която нашите по-възрастни колеги употребяваха в своята работа. Но по-задълбоченото познаване на възможностите на духовите инструменти, уметото използване на техните характерни качества и линейното водене на гласовете, при което на всеки инструмент се полага изпяването на една мелодична фраза, щеше да накара тази „военна музика“, както си я представяше по-голямата част от нашата публика, да зазвучи по-новому. Аз започнах да пиша с голямо увлечение тази творба (...) (Из Хроника на ранните години)*

За формата на Втората симфония реших следното. След първата част, която вече ти знаеш, ще дойде една раздвижена втора част с характера на скерцо, много жива и динамична – елемент, който липсва в първата част, след което ще следва една трета – бавен епилог, изграден от елементи от встъплението (писмо до Лазар Николов от 4.12.1950)

На 9 януари (1951 – б.м., Др. Й.) аз завърших Втората си симфония. Музиката, която бях написал, ме задоволяваше напълно. Аз бях постигнал това, към което моята творческа същност се стремеше през последните години. Написах партитурата с твърдата увереност за сполучливата звучност на творбата. Имах вече опита не само от предишните си творби, но и от диригентската си практика, която ми позволяваше в рамките на ежедневната репетиционна работа да правя незабелязано за оркестрантите различни експерименти за опознаване възможностите на духовите инструменти, които ми бяха по-чужди. Картината, която партитурата представяваше, беше твърде необикновена за един духов ансамбъл. (...) Няколко месеца по-късно ми гостува Панчо Владигеров (...) Аз му показах новата си симфония. Той беше шокиран от необикновения вид на партитурата (...) и най-после възкликна „Я, човек навиква и това!“

Творческата нелегалност, в която бяхме минали, ни тежеше най-много с това, че нямаше възможност да чуем написаните от нас произведения. Наистина вътрешното чуване на композитора е един голям фактор за сигурността в това, което твори, но ако то не се подхранва от реалния звук, започва с течение на времето да избледнява. (...) Това започваше все повече да ни гнети и се отразяваше върху творческия ни процес, прекъсван все по-често от моменти на разколебаване и потиснатост (...) Аз съм далеч от мисълта, че аплодисментите решават качеството и съдбата на едно ново произведение. Но начинът, по който авторът преценява творбата си, сигнал между публиката е съвсем различен от този на кабинетното самонаблюдение. (...) (Из Хроника на ранните години)

Нямам опасения, че ще доскучее на публиката моята духовна симфония, по простата причина, че няма да има нещастие да я чуе. Така че пострадавш в случая ще бъде само аз. (писмо до Л. Н. от 16. XI. 1950)

Но не е така – горчивите иронии не се събдват. Симфонията се завърща. Тя се завърща в града, в който е написана – вярно, преди 60 години. Премиерата е във Варна през януари 1954 и това е преломен момент в развитието на българската музика. Симфонията остава повече легенда, отколкото реално звуково присъствие на сцените...

Всяко истинско произведение на изкуството има своето единствено място – църква, олтар, стена, зала, град, дом... само там то е истински приютено. Вярвам, че с първото си изпълнение в Русе Втората симфония на Константин Илиев се завръща у дома.

Втора симфония е безспорно класическо произведение за българската музикална съкровищница (...) И тук ми едва наум едно изказване на Берлиоз, отнасящо се до симфониите на Бетовен: „Предпочитам да ме смятат за безумец, но да вярвам в абсолютно красивото“.

А Втората симфония на Константин Илиев е красива. (Иван Спасов, Симфониите на Константин Илиев)

Франк Гутшмит е роден през 1971 в Бранденбург и на 8-годишна възраст започва да учи пиано в тамошното музикално училище. Следва във Висшето училище по музика Ханс Айслер в Берлин при Дитер Цехлин, Анерозе Шмит и Алън Маркс.

На Щокхаузенските курсове в Кюртен той получава през 2001 и 2002 награди за изпълнението на *KlavierStuecke* на Щокхаузен. От 2003 той, заедно с Бенямин Коблер, води класа по пиано на тези курсове и участва в концерти под ръководството на Щокхаузен като солист и участник в ансамбли.

Дългогодишно сътрудничество свързва Франк Гутшмит с Паул-Хайнц Дитрих – пианистът свири и записва всички създадени досега клавирни произведения на Дитрих.

Драгомир Йосифов (1966) завършва диригентския клас на Националната музикална академия в София, при проф. Васил Арнаудов и доц. Димитър Манолов. Негови учители по композиция са проф. Лазар Николов и Божидар Спасов. Занимавал се е също с Тео Лувенди, Тон де Леув (по време на международни ателиета) и Анатоли Виеру (специализация 1995-1996). Участва и в композиционния семинар в Райнсберг, Германия, където работи с Паул-Хайнц Дитрих и Фридрих Голдман. От 1993 е диригент на хор *Проф. Васил Арнаудов* – Русе. През 1996 основава *Младежки фестивален оркестър*, с който участва в МФ Мартенски музикални дни.

Драгомир Йосифов е член на българската секция на ISCM и е ежегоден участник като диригент и композитор в Международния фестивал *Музика Нова* – София.

Негова музика е звучала в САЩ, Чехия, Словакия, Швейцария, Румъния, на фестивала *Московска есен*, на Берлинското биенале, *Musikprotokoll 2002* – Грац, *Wien modern, Ultraschall* – Берлин (с поръчани творби).

През 1998 получава Първа награда на Международния конкурс за композиция *Проф. Иван Спасов*.

През 1999 Драгомир Йосифов получава ежегодната награда за култура, присъждана от Министерството на образованието, развитието и културата на Област Бранденбург – Германия.

През 2003 получава наградата за най-добър диригент на хоровия конкурс в Гориция, Италия.

Ансамбъл *Musica Nova* обединява млади композитори, инструменталисти и диригенти. В него участват някои от най-даровитите и интелигентни музиканти от младото и средно поколение. Първоначално наречен *Академичен колегиум за нова музика*, ансамбълът участва в ежегодния преглед *Нова българска музика* с първи изпълнения на творби от Л. Николов, Г. Тудев, Б. Спасов и др. През 1990, след основаването на българската секция на *Международното дружество за нова музика (ISCM)*, ансамбълът (вече като *Musica Nova*) поема основната част от концертните прояви на Дружеството – ежемесечни концерти, а след 1993 и част от концертите на новооснования фестивал за съвременна музика в София. Ансамбълът концертира на почти всички престижни подинуми в страната – *ММД в Русе*, *Варненско лято*, *Софийски музикални седмици*, *Новогодишен фестивал в София*, *Фестивал на изкуствата Аполония в Созопол*, *Зимни музикални вечери Иван Спасов в Пазарджик*, *American Music Week* и др. Международните изяви на ансамбъла са още и на *Wien Modern*, *Melos – Ethos* – Словакия, *Musica contemporanea* – Италия, *Meridian* – Румъния, *YOUrope together* – Германия. Музикантите са работили с такива реномирани фигури като А. Виеру, Ф. Голдман, Д. Шнебел, К. Ашер, С. Гаврилов, Р. Еверс, С. Пиронков, В. Казанджиев, Й. Дафов, В. Николов, П. Балеф, П. Джуров, Х. Бледсоу и др. Ансамбълът редовно си сътрудничи с БНР, където реализира студийни записи на новонаписани композиции, както и със СБК – български член на Международното дружество за съвременна музика (ISCM).

Програмата подготви
Драгомир Йосифов

